

Dag De Baere

Leraar Teach for Belgium

‘Een beetje erkenning? Dat zijn mijn leerlingen niet gewoon’

De beste leerkrachten met de juiste begeleiding voor de moeilijkste klassen plaatsen. Zo probeert Teach for Belgium actief de ongelijkheid in het onderwijs te bestrijden. ‘1 september was de stressendste dag uit mijn leven.’

BARBARA MOENS,
ANTWERPEN

Amper 45 seconden. In dat korte tijdsbestek zijn de derdejaars van Dag De Baere, een chemieleraar in het Koninklijk Atheneum van Antwerpen, het klaslokaal binnengekomen en op hun plaats gaan zitten om aan de oefeningen te beginnen die hij snel op het bord heeft gepend. In minder dan een minuut is het dus bijna muistil in de klas. De meeste leerlingen proberen de oefening zonder cursus op te lossen. Wie het nodig heeft, spiekt even. Tijd om de gedachten te laten afglijden is er niet. Wie denkt dat in het onderwijs omwille van allerlei zorgnoden niet meer geleerd wordt, doet er goed aan een les van De Baere bij te wonen.

‘De begeleiding van Teach for Belgium heeft me enorm geholpen om met zelfvertrouwen voor de klas te staan.’

Dag De Baere, chemieleerkracht

‘Als je met je oefening klaar bent, zoek dan de definitie van een atoom op in je cursus’, vraagt De Baere terwijl hij door de rijen loopt en hier en daar te hulp schiet. ‘Ik ga straks iemand aanduiden om die definitie op te schrijven. Nog één minuut voor we de oefening samen verbeteren. Je legt je pen neer en kijkt naar voren. Het is niet erg als je nog niet klaar bent. Zo zie ik dat jullie luisteren.’

Zo slaagt De Baere er in korte tijd in zijn klas stil en gefocust te krijgen, een deel van de vorige les te herhalen en de stap te zetten naar het onderwerp van deze les. Dat is minder evident dan het lijkt. Het is de laatste dag voor de paasvakantie en de zon schijnt. Wie eender welke bende 14-jarigen kent, weet dat hun hoofd op zo’n dag niet naar isotopen en neutronen staat.

De Baere staat bovendien niet voor de gemakkelijkste klas. Het atheneum van Antwerpen heeft leerlingen van 60 verschillende nationaliteiten. Driekwart van de leerlingen spreekt thuis geen Nederlands. In zijn klas zitten vier leerlingen die minder dan twee jaar in België wonen. Wanneer De Baere hen de definitie van een atoom vraagt, moet hij eerst zeker weten of ze het woord ‘definitie’ kennen.

Dag De Baere schrijft bij de start van zijn les enkele herhalingsvragen op het bord. Dat is een typische pedagogische truc. © FMY ELLERBOOG

Teach for Belgium

Teach for Belgium helpt jonge afgestudeerden of anderen die de stap willen zetten naar het onderwijs met vorming en persoonlijke ondersteuning om les te geven in scholen met kansarme leerlingen. Op die manier wil het erover waken dat alle leerlingen, ondanks hun socio-economische achtergrond, dezelfde slaagkansen krijgen. De organisatie bestaat in België sinds 2013 en bereikte sindsdien 38.000 leerlingen via 180 deelnemende leerkrachten. Daarvan stopte 9 procent met lesgeven binnen de twee jaar. Gemiddeld vertrekt bijna de helft van alle nieuw leerkrachten in het secundair onderwijs na hooguit vijf jaar. Teach for Belgium is actief in 28 Vlaamse scholen en 67 scholen in Wallonië en Brussel.

Verontwaardiging

Net omwille van de achtergrond van die leerlingen staat De Baere, Museum voor Natuurwetenschap-pen gids, voor deze klas. 'Ik was op zoek naar een job die me inhoudelijk meer uitdaagde en waarmee ik tegelijkertijd meer impact had.'

Zo kwam De Baere terecht bij de organisatie Teach for Belgium. Die leidt jaarlijks een vijftigtal leerkrachten op om in sociaal zwakkere scholen aan de slag te gaan. Het is een initiatief van Pierre Pirard, die jaren geleden een succesvolle carrière in het bedrijfsleven vaarwel zei om les te geven in een kansarme school in Molendreef. Zijn verontwaardiging mondde uit in het boek 'Vous n'êtes pas des élèves de merde!' en in Teach for Belgium, de Belgische tak van een internationale organisatie. De organisatie wil vermijden dat een zwakkere sociaal-economische achtergrond ook tot slechte schoolresultaten leidt. Uit de internationale onderwijsvergelijking PISA blijkt dat gemiddeld een achterstand van drie volledige schooljaren bestaat tussen een kansarme en een kansrijke 15-jarige leerling. Kansarme leerlingen

hebben ook dubbel zoveel kans om ter zich dicht te slaan. Bovendien staan in Vlaanderen proportioneel meer onervaren leerkrachten voor moeilijke klassen. Veel na een paar jaar af. Daar probeert Teach for Belgium verandering in te brengen door startende leerkrachten persoonlijk te ondersteunen. Op die manier willen ze actief de ongelijke strijd in het Belgische onderwijs bestrijden. Sinds hun start in België vijf jaar geleden zijn ze al in bijna 100 scholen actief. 'Mijn eerste schooldag hier was de stresserendste dag uit mijn leven,' zegt De Baere. 'Vas zelfvertrouwen was het woord van die dag. Het eerste schooljaar bestonden mijn dagen uit werken en leren. De begeleiding van Teach for Belgium heeft me enorm geholpen om met zelfvertrouwen voor de klas te staan. Kwattatierf lesgeven is hard werken, van de leerlingen staan het leren in de klas van De Baere niet in de weg. Na de herhalingsvragen legt hij vol enthousiasme uit hoe je de gemiddelde massa van een atoom berekent. Wie even afdwaalt, krijgt een speelse opmerking. Wie aandachtig volgt,

60

Het Koninklijk Athenaeum van Antwerpen heeft leerlingen met 60 verschillende nationale tenten.

Dag De Baere schrijft bij de start van zijn les enkele herhalingsvragen op het bord. Dat is een typische pedagogische truc. © EMV ELLERBOOG

Teach for
Belgium

Teach for Belgium helpt jonge afgestudeerden of anderen die de stap willen zetten naar het onderwijs met vorming en om les te geven in scholen met kansarme leerlingen. Op die manier wil het erover waken dat alle leerlingen, ondanks hun socio-economische achtergrond, dezelfde slaagkansen krijgen. De organisatie bestaat in België sinds 2013 en bereikte sindsdien 38.000 leerlingen via 180 deelnemende leerkrachten. Daarvan stopte 9 procent met lesgeven binnen de twee jaar. Gemiddeld vertrekt bijna de helft van alle nieuwe leerkrachten in het secundair onderwijs na hooguit vijf jaar. Teach for Belgium is actief in 28 Vlaamse scholen en 67 scholen in Wallonië en Brussel.

Verontwaardiging

Net omwille van de achtergrond van die leerlingen staat De Baere, die als bioloog tot voor kort in het Museum voor Natuurwetenschap en gidste, voor deze klas. 'Ik was op zoek naar een job die me inhoudelijk meer uitdaggde en waarmee ik tegelijkertijd meer impact had'. Zo kwam De Baere terecht bij de organisatie Teach for Belgium. Die leidt jaartijks een vijftigtal leerkrachten op om in sociaal zwakkere scholen aan de slag te gaan. Het is een initiatief van Pierre Pirard, die jaren geleden een succesvolle carrière in het bedrijfsleven vaarwel zei om les te geven in een kansarme school in Molenbeek. Zijn verontwaardiging mondde uit in het boek 'Vous n'êtes pas des élèves de merde!' en in Teach for Belgium, de Belgische tak van een internationale organisatie. De organisatie wil vermijden dat een zwakkere sociaal-economische achtergrond ook tot slechte schoolresultaten leidt. Uit de internationale gemiddeld een achterstand van drie volledige schooljaren bestaat tussen een kansarme en een kansrijke 15-jarige leerling. Kansarme leerlingen

hebben ook dubbel zoveel kans om zonder diploma de schoolpoort achter zich dicht te slaan. Bovendien staan in Vlaanderen proportioneel meer onervaren leerkrachten voor moeilijke klassen. Veel van die jonge leerkrachten haken al na een paar jaar af. Daar probeert Teach for Belgium verandering in te brengen door startende leerkrachten persoonlijk te ondersteunen. Op die manier willen ze actief de ongelijke strijd in het Belgische onderwijs behouden. Sinds hun start in België vijf jaar geleden zijn ze al in bijna 100 scholen actief.

60

Het Koninklijk Atheneum van Antwerpen heeft leerlingen met 60 verschillende nationaliteiten. Wie aandachtig volgt,

krijgt terloops waardering. 'Als je het antwoord op deze vraag weet, mag je trots zijn en je hand hoog opsteken. Ik zou veel meer vingers willen zien.'

Fouten maken

Het is de opeenstapeling van zulke kleine momenten die resulteert in een opleiding. Inzicht in wetenschap gebeurt niet van het ene moment op het andere. Het is een onzichtbaar proces waar leerlingen zich vaak niet bewust van zijn.

Je voelt bijna de hersens kraken wanneer De Baere zijn leerlingen vraagt de relatieve atoommassa van chloor te berekenen. Hij raast als een wervelwind door de klas en slaagt er toch in tijd te maken voor wie het nodig heeft. 'Meneer De Baere is elke keer even enthousiast', vertelt Moustafa, die een vuistje krijgt omdat hij zelf tot het inzicht is gekomen waarom hij een bepaalde oefening fout invulde. 'In deze les durven we fouten te maken, want we weten dat het belangrijk is vooral te proberen. Hij helpt ons bij het leren.'

95

Teach for Belgium is in 95 Belgische scholen actief, waarvan 28 Vlaamse.

'Het is niet omdat het de les chemie is dat een zin niet met een hoofdletter moet beginnen.'

Dag De Baere,
chemieleerkracht

Wie De Baere ziet lesgeven zou niet zeggen dat het nog maar het tweede jaar is dat hij voor de klas staat. Maar veel van de technieken die hij toepast om de leerlingen te motiveren, heeft hij dan ook niet zelf uitgevonden, maar opgepikt via Teach for Belgium. Meer bepaald komen ze uit het boek 'Teach Like a Champion' - 'dat is mijn Bijbel - of heeft hij ze opgepikt door de lessen van collega's te observeren.

Zo is het een typische pedagogische truc om bij de start van de les herhalingsoefeningen op het bord te schrijven zodat leerlingen meteen aan de slag gaan. 'Dankzij die routine verlies ik geen leertijd door iedereen te vragen stil te zijn. Ze herhalen zelf wat ik anders klassikaal zou moeten herhalen. In plaats van te zeuren op wie niet stil is, probeer ik hen op een positieve manier te stimuleren. 'Ik zie dat jullie al bezig zijn. Dat is fantastisch.' Mijn lessen gaan ook over chemie, maar ik probeer tegelijkertijd te werken aan hun zelfvertrouwen en attitude. In mijn klas ligt de lat hoog. Het is niet omdat je in een les chemie zit dat je je zin niet moet beginnen met een hoofdletter en moet eindigen met een punt.'

Zo probeert De Baere de lat voor zijn leerlingen steeds hoger te leggen. 'Een vuistje, zoals Moustafa er daarnet een kreeg, krijgen leerlingen als ze boven mijn verwachtingen uitstijgen. Ik benoem dat dan ook. Je ziet ze opleven van trots, want velen zijn die vorm van erkenning niet gewoon.'

Heeft hij het gevoel de ongelijkheid in het onderwijs te bestrijden - al is het op kleine schaal? Het zijn grote woorden, vindt de wetenschapper. 'De manier waarop ik lesgeef, maakt hopelijk een verschil in het leerproces van mijn leerlingen en in wat ze gaan bereiken. Ik toets nieuwe ideeën regelmatig af met een groepje lotgenoten. We noemen ons zelf de Collibra's, omdat een collega-leerkracht eens de anekdote vertelde over een kolibrie die heen en weer vliegt om een brand in het bos te blussen. Heeft dat werk van de kolibrie zin? Misschien wel, misschien niet. Wij blijven het in ieder geval proberen en doen ons best om de brand te blussen.'

© EMV ELLEBOOG